

Utbildningsplan för Ericastiftelsens Psykoterapeutprogram med inriktning på barn och ungdomar (EPU) – 90 hp

Nivå: Avancerad

Utbildningsplan för Ericastiftelsens psykoterapeutprogram med inriktning på barn och ungdomar. Fastställd 2020-12-18.

1. Förkunskapskrav och andra villkor för tillträde till utbildningen

Antagningskraven följer vad som har fastslagits av Universitetskanslersämbetet. Varje kurs står öppen för 12 studerande med avlagd psykologexamen (enligt 1982 års studieordning), läkarexamen med specialistkompetens i barn- och ungdomspsykiatri eller annan närliggande specialitet, socionomexamen i kombination med grundläggande psykoterapeutisk utbildning eller sökande med motsvarande högskoleexamen omfattande 180 hp samt grundläggande psykoterapiutbildning. Den sökande ska ha minst två års erfarenhet av psykoterapeutiskt inriktat arbete, varav viss del med barn och ungdomar efter förvärvat grundläggande psykoterapeutisk utbildning. Undantag från detta krav görs för läkare med specialistkompetens i psykiatri eller barn- och ungdomspsykiatri. Utbildningen står öppen för sökande från hela landet.

Den studerandes förmåga att klara utbildningskraven bedöms i samband med ansökan till utbildningen baserat på tidigare, relevanta erfarenheter och prestationer samt semi-strukturerade intervjuer. Sammantaget utgör detta grund för prioritering av sökande till utbildningen. För utfärdande av psykoterapeutexamen skall studenten under utbildningen ha haft deltidstjänstgöring med psykoterapeutiska arbetsuppgifter. Vid antagningsförfarandet sker därför även en bedömning av den sökandes reella förutsättningar att i tillräcklig utsträckning bedriva relevant kliniskt arbete parallellt med studierna.

2. Utbildningens omfattning

Utbildningen pågår under tre år med 50% studietakt, omfattande 90 högskolepoäng och ges som en sammanhållen utbildning.

3. Mål reglerade i högskoleförordningen, SFS 2006:1053

För psykoterapeutexamen skall studenten visa sådan kunskap och förmåga som krävs för behörighet som psykoterapeut.

3.1 Kunskap och förståelse

För psykoterapeutexamen skall studenten:

- visa kunskap om områdets vetenskapliga grund och insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete samt kunskap om sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och sambandets betydelse för yrkesutövningen.
- visa fördjupad kunskap om och förståelse för olika psykoterapiformer, olika psykiska sjukdomstillstånd samt psykiatrisk diagnostik.

Ericastiftelsen

Behandling, utbildning och forskning

- visa kunskap och förståelse för relevanta samhälls- och familjeförhållanden som påverkar individer och grupper.

3.2 Färdighet och förmåga

För psykoterapeutexamen skall studenten:

- visa förmåga att på ett fördjupat sätt integrera teoretisk kunskap och klinisk tillämpning.
- visa sådana fördjupade färdigheter som krävs för att självständigt genomföra diagnostiska bedömningar samt upprätta, genomföra och kritiskt utvärdera psykoterapeutiska behandlingsprogram inom ett av områdena individual-, grupp- eller familjeterapi.
- visa förmåga att kritiskt och självständigt granska, bedöma och använda relevant information samt diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika grupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.
- visa förmåga att med berörda parter muntligt och skriftligt redogöra för åtgärder och behandlingsresultat samt i enlighet med relevanta författningar dokumentera dessa.

3.3. Värderingsförmåga och förhållningssätt

För psykoterapeutexamen skall kursdeltagaren:

- visa förmåga att fortlöpande utveckla självkännedom och empatisk förmåga.
- visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna.
- visa förmåga att identifiera etiska aspekter på eget forsknings- och utvecklingsarbete.
- visa fördjupad förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot klienter och deras närstående.
- visa insikt om betydelsen av lagarbete och samverkan med andra yrkesgrupper.
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att fortlöpande utveckla sin kompetens.

3.4 Självständigt arbete (examensarbete)

För psykoterapeutexamen skall studenten inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt examensarbete.

4. Syfte och mål specifikt med Ericastiftelsens psykoterapeutprogram

Syftet med Ericastiftelsens psykoterapeutprogram är att förmedla en fördjupning i barn- och ungdomspsykoterapi. Den teoretiska grunden är psykodynamisk teori baserad på aktuell utvecklingspsykologisk forskning, psykoterapiforskning och beprövad klinisk tillämpning. Barnets/ungdomens problem förstås i ett bio-psyko-socialt sammanhang. Det psykoterapeutiska arbetet innefattar som en följd också direkt arbete med omvårdnadspersoner.

Medvetenhet om intersektionalitet, kulturell påverkan och etiska aspekter samt ett systematiskt arbete för likabehandling skall genomsyra utbildningen.

5. Utbildningens praktiska genomförande och innehåll

Den schemalagda undervisningen koncentreras till en heldag per vecka. Antalet undervisningstimmar inom ramen för teoriundervisningen är cirka 500. I kursdagen ingår schemalagd handledning i grupp. Därutöver innehåller utbildningen moment av självstudier och kliniska arbetsuppgifter. En genomgående didaktisk strategi är att den teoretiska kunskapen ska kunna omsättas i praktiken och kunna observeras och tränas där. För detta är användningen av t.ex. videoinspelade terapisesioner i handledningen och målmedveten träning av psykoteraeutiska färdigheter viktiga inslag i utbildningen.

Utbildningen omfattar följande kurser:

1. Utvecklingspsykologi 12 hp
2. Psykopatologi och diagnostik 6 hp
3. Psykoteraeutisk teknik 27 hp
4. Organisation och samhälle 3 hp
5. Etik, juridik och genusfrågor 3 hp
6. Behandlingsforskning/examensarbete 24 hp
7. Psykoteraeut under handledning 15 hp

5.1 Årsöversikt

Det första utbildningsåret

Den teoretiska undervisningen ägnas i huvudsak åt begrepp gällande bedömning och behandling. Parallellt med att kursdeltagarna påbörjar sitt barnföräldraärende finns på schemat ämnen som utvecklingspsykologi inkl. bl.a teorier kring anknytning och mentalisering, psykodynamisk teori, traumateorier samt psykopatologi och barnpsykoteraeutisk teknik. Under det första året ges även en orientering i barnpsykodiagnostik och bedömning för psykoteraeut. Kursmomentet syftar till att fördjupa kunskaper om diagnostiska bedömningar och om hur behandlingsförslag kan upprättas. Kursdeltagaren utför kliniska bedömningar i sina handledningsärenden. Spädbarnsobservationer med kontinuerlig grupphandledning ingår i kursen utvecklingspsykologi. Handledning i barn- och föräldraterapin påbörjas och löper under hela året med en frekvens av ca. en gång per vecka. Under termin två startar grupphandledningen i ungdomspsykoteraeut.

Det andra utbildningsåret

Nu startar undervisningen i adolescensutveckling och en fortlöpande fördjupning sker när det gäller barnpsykoteraeutisk diagnostik och teknik. Specifika frågeställningar i arbete med föräldrar tas upp och fördjupas såväl i seminarieform som i handledningsgruppen. Vetenskapsteori och behandlingsforskning förs in och arbetet med examensuppsatsen påbörjas termin tre. Parallell handledning under hela året i såväl barn- som föräldrapsykoteraeut samt i ungdomspsykoteraeut i sina respektive grupper.

Det tredje utbildningsåret

Under det tredje utbildningsåret sker ytterligare fördjupning av kunskaper i psykopatologi, diagnostik och psykoteraeut samtidigt som en stor del av tiden ägnas åt examinat- ionsarbetet. Handledningen i ungdomspsykoteraeut avslutas

Ericastiftelsen

Behandling, utbildning och forskning

under senare delen av termin 5 och såväl undervisning som handledning fokuseras på korttidspsykoterapi. Studenten väljer under detta moment att arbeta antingen med barn eller ungdom. En orientering ges i andra terapiinriktnings metoder. Organisationspsykologiska frågeställningar och sam- hälleliga perspektiv liksom etiska och juridiska aspekter på psykoterapi studeras.

5.2 Terminsöversikt

Termin	1. Utvecklingspsykologi	2. Psykopatologi och diagnostik	3. Psykoterapeutisk teknik	4. Organisation och samhälle	5. Etik, juridik och genusfrågor	6. Behandlingsforskning/ examensarbete	7. Psykoterapi under handledning	Totalt
1	6	3	3		1		2	15
2	3	2	5	1,5	1		2,5	15
3	3	1	6			2	3	15
4			8	1	1	2	3	15
5			3			10	2	15
6			2	0,5		10	2,5	15
Totalt	12	6	27	3	3	24	15	90

5.3 Litteraturstudier

Cirka 6 000 sidor.

5.4 Kliniskt arbete

Psykoterapeutiskt arbete. Omfattar terapier med barn, ungdomar och föräldrar samt korttidspsykoterapi med antingen barn eller ungdom. Det psykoterapeutiska arbetet inleds med en klinisk bedömning. Psykoterapiernas frekvens varierar mellan en till två timmar per vecka och patient. Kursdeltagarna skall tillägna sig kunskap och färdighet att påbörja och avsluta ett psykoterapeutiskt arbete. I ett behandlingsärende sträcker sig psykoterapin över en period av cirka ett och ett halvt år med en frekvens av en till två timmar per vecka, eller motsvarande. Det kliniska arbetet utförs som regel på kursdeltagarnas arbetsplatser. Några deltagare i varje kurs kan erbjudas att genomföra det terapeutiska arbetet inom ramen för Ericastiftelsens kliniska verksamhet.

Handledning. Första terminen startar en grupphandledning som pågår under fyra terminer. Grupperna består vanligtvis av fyra kursdeltagare där var och en arbetar med ett barn och dess föräldrar. Andra terminen startar en separat, parallell grupphandledning på ungdomspsykoterapier som pågår under tre terminer i grupper om vanligtvis fyra kursdeltagare. Tredje året tillkommer även en grupphandledning på korttidspsykoterapimomentet.

5.5 Skriftliga arbeten

Presentation av skriftliga processbeskrivningar av utbildningsterapierna anordnas varje läsår under utbildningstiden. Differentialdiagnostiska överväganden och beskrivning av den psykoterapeutiska processen sker dels i skriftlig form och dels muntligt under seminarier. I dessa seminarier deltar ytterligare en representant från kursledningen. Ett viktigt syfte med

Ericastiftelsen

Behandling, utbildning och forskning

seminarierna är att främja integration av teori och tillämpning. Utöver terapissammanfattningarna tillkommer under andra och tredje läsåret teoriseminarier om vetenskapligt arbete samt ett självständigt författande av en examensuppsats (15 hp) där det ställs specifika krav på teoretisk och vetenskaplig förankring.

5.6 Examination, betygsskala och överklagande

Bedömning av färdigheter sker fortlöpande i samband med undervisningen och genom skriftliga tentamina. Vid bedömning av den studerandes färdigheter skall såväl kunskapsgrad som självständigt omdöme och förmåga till kritisk analys beaktas. Vid bedömning av moment som innehåller klinisk praktik skall även skicklighet och mognad beaktas, liksom förmåga till integration av teori och praktik. Återkommande evalueringar görs av terapi- och handledningsprocessen samt av kursdeltagarens totala utbildningssituation. Evalueringar sker i närvaro av kursdeltagaren, kursledningsrepresentant och handledare.

Som betyg används beteckningarna godkänd eller icke godkänd. För godkänt resultat krävs uppfyllande av kurskrav samt godkänd examination.

Vid bedömningen icke godkänd vid något av de teoretiska och/eller kliniska tillämpningsmomenten ges, i samråd med berörd lärare/handledare och kursledning, möjlighet till förnyad examination vid minst två tillfällen. I de kliniska momenten som innebär kontakt med klienter har examinator möjlighet att underkänna en student och att hindra en student från fortsatt klientkontakt om någon riskerar att ta skada av en students agerande. Kursmomenten examineras av kursansvariga lärare/handledare. Överklagande av beslut ställs inom tre veckor till Ericastiftelsens rektor.

5.7 Fortlöpande kursdiskussioner

Deltagarna samlas till kursdiskussioner, oftast i närvaro av en representant från kursledningen. Tillfälle ges här att fortlöpande evaluera undervisningen, utforma förslag till förändringar samt utbyta tankar och erfarenheter under utbildningstiden.

5.8 Examen

Efter avslutad godkänd kurs utfärdas examensbevis där det framgår att den studerande har erhållit psykoterapeutexamen (Graduate Diploma in Psychotherapy). Huvudexaminator för utbildningen är studierektor vid Ericastiftelsen.

6. Allmänna upplysningar

6.1 Obligatoriska moment

Föreläsningar, seminarier, kursdiskussioner och handledning är obligatoriska moment i utbildningen. Momenten rymmer sådant kunskapsstoff som inte går att inhämta i läromedel enligt fastställd litteraturlista. Frånvaro vid enstaka moment kan kompenseras i samråd med berörd lärare/handledare och/eller kursledning.

6.2 Egen terapi

För att vara behörig att börja utbildningen krävs minst 110 timmar psykoterapi i grupp eller 50 timmar individuellt. För erhållande av psykoterapeutexamen krävs därutöver minst 75 timmar individuell psykoterapi. Terapin skall vara utförd av legitimerad psykoterapeut och får inte ligga längre än tio år tillbaka i tiden vid antagning till utbildningen. Den studerande skall påbörja egen psykoterapi senast första läsåret om gällande krav inte uppfylls vid starten.

6.3 Utvärdering, kvalitetsutveckling och forskning

Vid Ericastiftelsen bedrivs kontinuerlig utvärdering av utbildningsmoment och hela utbildningar. Insamling av uppgifter sker huvudsakligen genom återkommande evalueringsformulär eller intervjuer. Studerande kan också under utbildningstiden tillfrågas om att delta i Ericastiftelsens forskningsverksamhet exempelvis genom att fylla i frågeformulär eller genom att medverka vid intervjuer.

6.4 Studerandeflytande

Kursdeltagarna har möjlighet att under pågående utbildning påverka och utvärdera utbildningens genomförande. Förutom de regelbundna kursdiskussionerna och kurskollegierna har kursdeltagarna en representant i Ericastiftelsens styrelse. Kursdeltagarna representeras också i Ericastiftelsens utbildningskommitté där utbildningsfrågor diskuteras med

kursledning, representanter för handledare och parallella psykoterapiutbildningar vid Ericastiftelsen.

6.5 Studieuppehåll

Skäl för studieuppehåll finns reglerade i Universitets- och högskolerådets författnings-samling §3, §4 och §5. Särskilda skäl för att få fortsätta studierna efter studieuppehåll kan vara sociala, medicinska eller andra särskilda omständigheter som t.ex. vård av barn, värnplikts- eller civilpliktstjänstgöring, eller militär grundutbildning.